

ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИДА СУД МУҲОКАМАСИНИ КЕЙИНГА ҚОЛДИРИШ ВА ИШНИ КЎРИШНИ ТЎХТАТИШДА ПРОЦЕССУАЛ НОРМАЛАРНИ ҚЎЛЛАШ.

З.Матусмонов

П.Джўраев

А.Ахмедов

Жиноят ишлари бўйича Қўқон шаҳар судининг судьялари

Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 418-моддасида жиноят ишини муҳокамасини кейинга қолдириш шартлари ва тартиби белгиланган. Унда “Суд мажлисига чақирилган шахслардан бирортаси келмай қолганлиги ёки янги далиллар талаб қилиб олиш зарур бўлганлиги сабабли, жиноят ишини муҳокама қилиш мумкин бўлмаса, суд ишни муҳокама қилишни кейинга қолдиради ва суд мажлисига келмаган шахсларни чақириш ёки янги далилларни талаб қилиб олиш чораларини кўради” дейилган.

Гарчи Кодексида жиноят иши муҳокамасини кейинга қолдиришнинг асослари тор доирада белгиланган бўлса-да, суд муҳокамаси бошқа обектив сабабларга кўра ҳам кейинга қолдирилиши мумкин. Масалан, кун кеч бўлиб, иш вақти тугагани, процесс иштирокчиларидан бирортасининг соғлиғи ёмонлашгани сабабли суд мажлисида иштирокини давом эттириш имконияти бўлмагани, техник носозликлар, суд мажлиси ўтказишнинг обектив сабабларга кўра имкони бўлмаслиги ва шунга ўхшаш бошқа ҳолатлар.

Суд жиноят ишининг муҳокамасини кейинга қолдириш сабабларини бартараф этганда, ишни кўриб чиқишни давом эттириши мумкин. Суд баъзи бир сабабларга кўра жиноят ишининг муҳокамасининг кейинга қолдириб, бошқа ишни кўриб чиқишга киришган бўлса, бу иш муҳокамасини бошдан бошлашга асос бўлмайди.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг

420-моддасида жиноят ишини кўришни тўхтатиш қоидалари берилган.

Унга кўра судланувчи яширинган бўлса, шунингдек судга келишга имконият бермайдиган руҳий ва бошқа оғир касалликка чалинган тақдирда, суд мазкур судланувчига нисбатан ишни тўхтатиши, агар суд Жиноят-процессуал кодексининг 416 ва 417-моддаларида назарда тутилган тартибда прокурорга қўшимча процессуал ҳаракатларни амалга оширишни топшириш ҳақида ажрим чиқарган ҳолларда, бошқа судланувчиларга нисбатан ишни муҳокама қилишни давом эттириши, шунингдек, борди-ю, ишни алоҳида-алоҳида ҳолда муҳокама қилиш ҳақиқатни аниқлашни қийинлаштиради, ишни юритиш бутунлай тўхтатилиши, яширинган судланувчига нисбатан қидирув эълон қилиш ҳақида ажрим чиқарилиши кўрсатилган.

Судланувчининг оғир касал бўлганлиги туфайли ишни кўриш тўхтатилган тақдирда суд унга нисбатан танланган эҳтиёт чорасини бекор

қилиши ёки ўзгартириш масаласини муҳокама қилиши лозим. Агар судланувчи ишни кўриб чиқишга қадар ёки кўриб чиқиш вақтида яширинган бўлса, суд ички ишлар органлари, яшаш ва иш жойидаги жамоат бирлашмалари тақдим этган тегишли ҳужжатларга, шунингдек судланувчининг яширинганлигини тасдиқловчи қариндошларининг, кўни-қўшинларининг ва бошқа фуқароларнинг тушунтиришларига асосан ишни кўришни тўхтатади.

Судланувчининг руҳий ёки бошқа оғир касалга чалинганлиги экспертнинг хулосаси ёки бошқа ҳужжатлар билан тасдиқланган бўлиши лозим. Судланувчи тузалиб чиққунга қадар жиноят иши бўйича иш юритишни тўхтатиш муносабати билан, суд ишни тўхтатилишига асос бўлиб хизмат қилган ҳолатларни аниқлаши керак.

Яширинган судланувчи топилганда ёки касал судланувчи соғайганда, жиноят ишини юритуви қайта тикланади ва муҳокамага тайинланади. Бундай ҳолатларда жиноят ишини кўриб чиқиш муддати, судланувчининг топилгани ёки соғайгани тўғрисида судга маълум бўлгандан бошлаб ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2022 йил

14 майдаги “Жиноят ишларини биринчи инстанция судида муҳокама қилиш бўйича суд амалиёти тўғрисида”ги 7-сонли Қарори 10-бандида белгиланганидек, Жиноят-процессуал кодекси 420-моддасига мувофиқ, кўрилиши бошланган жиноят иши қуйидаги ҳолларда тўхтатилиши мумкин:

судланувчи суддан яширинса;

судланувчи суд мажлисига келишига имконият бермайдиган руҳий ёки бошқа оғир касалликка чалинганда;

суд томонидан прокурорга Жиноят-процессуал кодекси 416 ва

417-моддаларида назарда тутилган тартибда қўшимча процессуал ҳаракатлар амалга оширилишини топшириш ҳақида ажрим чиқарилса.

Жиноят-процессуал кодекси 420-моддасида назарда тутилган ҳолатлардан келиб чиқиб, суд ишни бирор судланувчига нисбатан ёки бутунлай тўхтатиши мумкин .